

LÆRER
VEJLEDNING

DU HAR ALTID ET VALG

KRIMINALITET & KONSEKVENNS

SSP

LÆRERVEJLEDNING

KÆRE LÆRER/UNDERVISER

SSP -TEAMET I HOLSTEBRO KOMMUNE HAR UDARBEJDET ET UNDERVISNINGSMATERIALE TIL 9. ÅRGANG OM KRIMINALITET OG KONSEKVEN. UNDERVISNINGSMATERIALET SKAL GIVE ELEVERNE BEGREBER, VIDEN OG HOLDNING. DET ER TÆNKT SOM GRUPPEARBEJDE.

BRUGEN AF MATERIALET

Materialet består af en række lærerark, hvorpå både cases og svar beskrives. Derudover er der lavet en række matchende elevark, hvor både casen og spørgsmålene er beskrevet.

BRUGEN AF MATERIALET – I. LEKTION

Det er vigtigt, at du som lærer har valgt grupperne på forhånd, så der sikres den bedst mulige diskussion, og ALLE i gruppen har mulighed for at deltage aktivt i case-arbejdet. Vi anbefaler gruppestørrelser af ca. 4 elever.

- Casene lægges på borde, der placeres forskellige steder i klassen.
- Alternativt kan læreren lægge dem alle på et bord, så hver gruppe kan hente en case til bearbejdning i gruppen. Efter endt løsning bytter gruppen deres case med en anden på bordet.
- Sidste løsning er, at læreren fremsender linket til fanen med elevernes 12 cases på Aula. Grupperne skal nu vælge en case, hvorefter de får 10 minutter til at diskutere selve casen og

de tilhørende spørgsmål. Det er vigtigt, at gruppen noter de forskellige spørgsmål ned, som de skal bruge til en fælles opsamling i klassen. Du kan med fordel nævne, når der er et minut tilbage, så gruppen har mulighed for at få noteret/færdiggjort diskussionen.

Når de 10 minutter er gået, skal gruppen videre til næste case og gøre det samme. Dette gøres indtil tiden er gået, eller du mener, at alle casene har været i spil.

SSP er et samarbejde mellem skole, sociale myndigheder og politi, der har til formål at forebygge kriminalitet blandt børn og unge. Forebyggelsesarbejdet understøttes af Holstebro kommunes mange forskellige tilbud, såsom: familiesektionen, psykologkontakten, rus-middelforebyggelsen, tobaksforebyggelsen, sundhedsplejen. Hvis der er brug for yderligere råd og vejledning er I altid velkommen til at kontakte os i SSP-teamet.

LÆRERVEJLEDNING

EVALUERING

EVALUERING - 2. LEKTION

Klassen har nu prøvet kræfter med de forskellige cases. Nu er det op til de forskellige grupper at fremlægge deres bud på svarene over for klassen. Det er vigtigt, at alle grupper bliver hørt ift. deres svar eller den diskussion, som de har haft ift. den enkelte case. Klassen må gerne udfordre gruppens svar og/eller komme med modargumenter. Det er dog vigtigt, at kommunikationen og tonen er positiv og god, og at man anerkender hinandens forskellige svar.

Når grupperne har præsenteret deres bud, skal du som lærer fortælle/give dem det "rigtige" svar på casen. I kan nu tale ind i, om grupperne er enige/havde ret, eller har svaret forskelligt.

OBS. Få gerne en diskussion om moral og etik ift. de forskellige cases. Diskuter gerne konsekvensen (synet på sig selv, vennegruppen, familie og fremtidsmulighederne) for de unge i casene, og om det eks. er rimeligt eller forkert ift. den kriminelle handling, eks. om man burde ændre noget i retssystemet.

I er meget velkomne til at bruge casene flere gange - eller i andre sammenhænge som feks. fagdage, projektopgaver eller lign.

BUTIKSTYVERI

HANDLINGSFORLØB

Line og Sofie er 15 år, og sammen går de i Nørreport centret for at købe tøj. Ved H&M ser Line en trøje til en værdi af 195 kr., som hun gerne vil have - men ikke har råd til, og Sofie siger til hende: ”skal vi ikke bare stjæle den?”

De går i prøverummet, og Line tager trøjen på under en anden trøje, og de går til udgangen. De går forbi alarmerne, der ikke går i gang, og de tror derfor, at de er sluppet ud. De når ikke mere end 20 meter fra forretningen, før de bliver stoppet af 2 vagter, som beder dem om følge med.

SVARMULIGHEDER

POLITIET

Begge piger blev afhørt af politiet, og Sofie blev sigtet for medvirken til tyveri.

STRAF

Bødestraf var på det dobbelte af trøjens værdi (altid minimum 500 kr. + 500 kr. til Offerfonden. Denne tillægges ved alle overtrædelser af straffeloven + grove overtrædelser af færdselsloven).

Hvis trøjen havde været skadet og ikke kunne sælges ville H&M kunne kræve erstatning svarende til trøjens værdi. For unge under 18 år, vil bøden som udgangspunkt blive halveret, dog stadig minimum 500 kr. Dette gælder ikke ift. Offerfonden, den bliver ikke halveret.

KOMMUNEN

Familiesektionen indkaldte Line og hendes forældre til et møde, for at vurdere, om der var brug for hjælp & støtte.

SPØRSMÅL TIL EMNET

DIN HOLDING:

HVAD KOMMER DER TIL AT SKE MERE FOR LINE OG SOFIE DEN DAG?

HVAD BLIVER STRAFFEN FOR LINE?

HVEM BLIVER BLANDET IND I SAGEN - OG HVORFOR?

HVILKE KONSEKVENSER HAR DET FOR LINE I DE KOMMENDE ÅR?

HVAD SKER DER MED SOFIE, - KAN HUN OGSÅ RISIKERE AT BLIVE SIGTET?

VOLD

HANDLINGSFORLØB

Anders er 16 år, og er gennem længere tid blevet mobbet af Jesper. Jesper bliver ved med at være meget provokerende, og til sidst har Anders fået nok og han vil ikke finde sig i det mere.

I en chat på nettet skriver han til Jesper, at han er en stor idiot med en lille hjerne, der åbenbart har brug for at mobbe andre. Jesper føler sig så provokeret, at han på vej hjem fra skole løber efter Anders og giver ham et hårdt knytnæveslag i ansigtet. Anders melder overfaldet til Politiet, og Jesper sigtes for vold.

SVARMULIGHEDER

STRAF

Jesper blev idømt ca. 30 dages fængsel, som formentlig blev gjort betinget, da han ikke var tidligere straffet og på grund af hans unge alder. Prøvetiden blev fastsat til 1 år. Da han blev kendt skyldig, blev et vilkår i dommen, at han blev henvist til UKN (ungekriminalitetsnævnet). Derudover skulle han betale alle sagsomkostninger og 500 kr. til Offerfonden.

UKN

UKN vedtog, at han skulle indgå i et forbedringsforløb de næste 2 år, hvor han skulle følge handleplanen, som ungdomskriminalitetsnævnet havde vedtaget. Den indeholdt bl.a. et behandlingsforløb for vredeshåndtering.

SPØRSMÅL TIL EMNET

DIN HOLDING:

HVORDAN STRAFFES
JESPER?

HVEM BLIVER
BLANDET IND I SAGEN
OG HVORFOR?

HVILKE KONSEK-
VENSER HAR DET
FOR JESPER I DE
KOMMENDE ÅR?

TRUSLER MOD VIDNER

HANDLINGSFORLØB

Mads var i byen, hvor han blev vidne til en voldssag. Det var Lasses lillebror, Asger, der slog en dreng med et knytnæveslag. To dage inden, Mads skal vidne i retten, modtager han en SMS fra Lasse, der skriver: "Dit dumme svin - du holder bare din kæft i retten, ellers har du set din sidste solopgang". Mads anmeldte truslen til politiet.

SVARMULIGHEDER

STRAF

Trussel mod vidner straffes noget hårdere end almindelige trusler. Lasse modtog en dom på 60 dages betinget fængsel.

Udgangspunktet er ubetinget fængsel i sager som disse, men alt efter den sigtedes alder og om vedkommende er tidligere straffet, vil dommen kunne gøres betinget.

Hvis betingelserne for det er opfyldt, kan der ske varetægtsfængsling. Det er ikke nødvendigvis en klar følge, men afhænger af den konkrete sag.

Ved både betinget eller ubetinget vil et vilkår være UKN (ungekriminalitetsnævnet).

UKN

I denne sag besluttede UKN, at Lasse skulle starte i et behandlingsforløb for vredeshåndtering.

SPØRGSMÅL TIL EMNET

DIN HOLDING:

HVAD KOMMER DER TIL AT SKE VIDERE I SAGEN FOR LASSE?

STRAFFES LASSE? - OG I SÅ FALD - HVORDAN STRAFFES HAN?

HVILKE KONSEKVENSER HAR DET FOR LASSE FREM- OVER?

BESIDDELSE AF NARKOTIKA

HANDLINGSFORLØB

På legepladsen ved børnehaven sidder Ida på 15 år sammen med en flok drenge.

Der har tidligere været hashrygning og hærværk i området, så politiet kigger forbi for at se, om alt er roligt. Politiet vælger at visitere de unge for hash, og i Idas lomme dukker der en lille brun klump op, der er pakket ind i en gammel cigaretpakke. Klumpen er på ca. 1 gram hash. Politiet tager hashen, men Ida siger, at det kun er til eget forbrug.

SVARMULIGHEDER

STRAF

Da man ikke må være i besiddelse af narkotiske stoffer til eget forbrug, straffes Ida med en bøde på 2000 kr.

KOMMUNEN

Familiesektionen indkaldte Ida og hendes forældre til et møde, og her vurderede Familiesektionen bl.a., at Ida skulle deltage i rusmiddelsbehandling hos Center for Rusmidler og forebyggelse.

SPØRGSMÅL TIL EMNET

DIN HOLDING:

MÅ MAN HAVE EN LILLE KLUMP HASH TIL EGET FORBRUG?

HVAD TROR I, DER SKER VIDERE I SAGEN?

FÅR HUN EN STRAF - OG I SÅ FALD HVILKEN?

GADEUORDEN

HANDLINGSFORLØB

Lisa går sammen med en gruppe unge gennem byen. De er alle over den kriminelle lavalder. De er i godt humør, og der bliver pjattet en hel del. Mange af de unge prøver at overgå hinanden i, hvad man tør og kan.

Michael går og drikker af en flaske øl, og da han er færdig, kaster han den efter et vejskilt, så flasken smadres. Nogle af de andre synes, det er sejt, - og Lisa fornemmer, at nu er der snart nogle af de andre, der gør noget, der er værre endnu. Lisa ved, at de om 100 meter går forbi et buskur med glasruder.

SVARMULIGHEDER

POLITIETS GODE RÅD

Lisa bør klart sige til de andre, at det vil hun ikke deltage i, og at de andre skal lade være med at lave noget kriminelt. Har Lisa indtryk af, at hun ikke kan få gruppen til at lade være med at gøre noget kriminelt, skal hun forlade gruppen med det samme og ringe 114.

Hvis Lisa er med i en gruppe, som gør noget kriminelt, og hvis hun ikke gør noget for at forhindre det, kan hun risikere at blive dømt som medskyldig jf. reglerne i straffeloven om medvirken, - også selvom hun ikke har gjort noget aktivt.

STRAF

Overtrædelse af ordensbekendtgørelsen straffes med en bøde.

Bødens størrelse afhænger af de nærmere omstændigheder i sagen. I denne sag formentlig en bøde på mellem 1.500 kr. og 3.000 kr.

Bøden nedsættes til det halve, hvis den pågældende er under 18 år på gernings-tidspunktet.

SPØRGSMÅL TIL EMNET

DIN HOLDING:

HVAD SKAL LISA GØRE?

HVILKE KONSEKVENSER HAR "GADEUORDEN"?

HVIS DE FORSÆTTER OG LAGER HÆRVÆRK PÅ BUSSKURET, HVILKEN KONSEKVENNS KAN DET SÅ HAVE?

BLUFÆRDIGHEDSKRÆNKELSE

HANDLINGSFORLØB

Rasmus på 16 år har modtaget nogle nøgenbilleder af en pige, der onanerer. Han kender hende ikke personligt, men han ved, hvem hun er, fordi han - ligesom 20.000 andre - følger hende på Instagram. Han ved ikke, hvor billederne oprindeligt stammer fra, men han synes, hun er ret lækker. Han deler nøgenbillederne i vennernes lukkede Facebook gruppe.

SVARMULIGHEDER

STRAF

Der er tale om overtrædelse af straffelovens § 232 (blufærdighedskrænkelser) og 264 d, stk. 1 (uberettiget videregivelse af private billeder/videoer).

Hvis den afbillede person er under 18 år, så er forholdet omfattet af straffelovens § 235 (børnepornografi). Giver formentlig ca. 30-40 dages fængsel, som kan gøres betinget.

POLITIET/UKN

Rasmus blev derudover screenet af politiet til at skulle møde op i UKN.

KOMMUNEN

En repræsentant fra Familiesektionen er med til afhøring og i retten (hvis der bliver en retssag). Det er familiesektionen, der udfylder et skriv til politiet, så de kan lave en screening af den unge. Rasmus skal slette billederne med det samme.

Når det ikke er personfarlig kriminalitet, så skal den enkelte unge screenes. For at være omfattet af målgruppen for UKN skal der være en række risikofaktorer til stede i den unges liv, og den unge skal af politiet vurderes at være i særlig risiko for recidiv (et tilbagefald ift. kriminalitet). En vigtig faktor er en bekymrende kriminalitetshistorik ved politiet, herunder sigtelser og andre registreringer.

SPØRGSMÅL TIL EMNET

DIN HOLDING:

MÅ RASMUS SELV
BEHOLDE BILLEDERNE?

MÅ RASMUS
DELE BILLEDERNE?

KAN RASMUS
STRAFFES OG
HVORFOR?

HÆRVÆRK

HANDLINGSFORLØB

Jonas, Ali og Emil er alle 16 år. En aften sidder de hjemme hos Jonas og taler om graffiti. De laver bl.a. skitser til forskellige "throws-ups".

Jonas har købt forskellige spraydåser, og gruppen bliver enige om at gå i området og lave graffiti. De går rundt i kvarteret ved skolen, hvor Jonas laver et par tags og sprayer på et hus og en bil. Emil sprayer ikke, men bærer tasken med spraydåser.

Dagen efter tager Jonas og Ali på "graffititur" igen. På et tidspunkt bliver de opdaget af en Falck Securitas vagt, der tilbageholder dem, til politiet ankommer.

SVARMULIGHEDER

POLITIET

Straffen for hærværk afhænger bl.a. af skadens størrelse. Hvis skadens størrelse er under 15.000 kr. fastsættes straffen som udgangspunkt til en bøde svarende til det halve af skadens størrelse. Dog min. 800 kr. Beløbet kan halveres for unge under 18 år, dog min. 500 kr.

Hvis der er tale om skader for over 15.000 kr. eller der er tale om hærværk af et betydeligt omfang, kan straffen stige til fængsel (feks. graffiti på flere togsæt). I dette tilfælde blev der fremsat et erstatningskrav på 12.500 kr

STRAF

Jonas og Ali fik hver en bøde på 5000 kr. + 500 kr. til Offerfonden. Straffen blev optaget betinget på den private straffeattest i 2 år og betinget på den offentlige i 10 år.

Selvom Emil ikke sprayede, men blot bar tasken med spraydåser, blev han straffet for medvirken til det hærværk, der blev begået, mens han var med. Emil fik en bøde på 4500 kr. + 500 kr. til Offerfonden, da han havde et forhold mindre. Straffen blev betinget på den private straffeattest i 2 år og betinget på den offentlige i 10 år.

KOMMUNEN

Familiesektionen indkaldte drengene og deres forældre til et møde, hvor det blev vurderet, om der var brug for særlig støtte.

SPØRSMÅL TIL EMNET

DIN HOLDING:

HVAD BLIVER STRAFFEN FOR JONAS OG ALI?

BLIVER EMIL STRAFFET?

HVEM BLIVER INDBLANDET I SAGEN OG HVORFOR?

FALSK ID

HANDLINGSFORLØB

Trine på 16 år vil gerne på diskotek med nogle venner, der er lidt ældre. Hun ved, at diskoteket ikke lukker nogle ind, før de er 18 år, og låner derfor storesøsters nye kørekort (de ligner hinanden).

Ved indgangen bliver hun tjekket - denne aften er politiet på besøg, og de beder om en god forklaring på, hvorfor hun render rundt med sin storesøsters kørekort.

SVARMULIGHEDER

POLITIET

I sager som disse får man en bøde på mellem 1000 kr. og 3000 kr. for at udgive sig for en anden, end den man i virkeligheden er + 500 kr. til Offerfonden.

Der laves derudover en betinget notering på den private straffeattest i 2 år og på den offentlige i 10 år, såfremt der laves ny kriminalitet inden for 3 år.

STRAF

Trine fik en bøde på 1500 kr + 500 kr. til Offerfonden. Derudover fik hun en betinget notering på den private straffeattest i 2 år og på den offentlige i 10 år.

KOMMUNEN

Familiesektionen indkaldte Trine og hendes forældre til et møde, hvor det blev vurderet om der var brug for særlig støtte.

TRINES SØSTER

Låner man en andens persons ID, er der tale om personelfalsk, og det er også en overtrædelse af straffeloven. Strafferammen er enten bøde eller fængsel indtil seks mdr..

Hvis den unge afsløres, er straffen en bøde eller en plet i form af en betinget

SPØRGSMÅL TIL EMNET

DIN HOLDING:

HVAD SKER DER
MED TRINE?

HVAD SKER DER FOR
TRINE'S SØSTER?

KØRSEL PÅ ULOVLIG KNALLERT

HANDLINGSFORLØB

Peter på 15 år har lige fået knallertkørekort og kommer kørende på sin knallert, - men knallerten er ulovlig (tunet). En 31-årig mand træder ud foran Peter, og Peter rammer ham. Peter er uden skyld i ulykken, men manden kommer slemt til skade og bliver sygemeldt i 3 mdr. Mandens mengrad efter ulykken er 8 % (en medicinsk vurdering af de ulemper som ulykken vil give for manden i hverdagen fremover.)

Info:

Knallertkørekort i Holstebro tages på Holstebro Ungdomsskole

SVARMULIGHEDER

FAKTA

Peter har ansvaret, kan straffes og har erstatningspligt.

STRAF

Peter skal betale:

Tabt arbejdsfortjeneste i 3 mdr.	75.000 kr.
Svie og smerte i 3 mdr.	93.000 kr.
Tab af erhvervsevne	450.000 kr.
Mengrad	53.560 kr.
I alt	599.560 kr.

Derudover kommer der udgifter til medicin og behandling, som Peter også kommer til at skulle betale. Yderligere er der selvfølgelig tale om en overtrædelse af færdselsloven, hvis man tuner sin knallert. Derfor vil der også komme en bøde på 1000kr - 2500kr.

Et forsikrings-selskab dækker i første omgang, men gør regres (det betyder, at forsikrings-selskabet kræver pengene tilbagebetalt af Peter).

Det er ansvarsforsikringen for knallerten, der dækker først. Men fordi knallerten er ulovlig - eller ført ulovlig - gøres regres. Det er nu en personlig gæld, som Peter kan hænge på resten af livet.

SPØRSMÅL TIL EMNET

DIN HOLDING:

HVEM HAR
ANSVARET?

KAN PETER
STRAFFES?

ER HAN ERSTATNINGS-
ANSVARLIG?

IMPORT AF KNIV

HANDLINGSFORLØB

Troels har set en kniv i forbindelse med at han spiller CS:GO. Det er en lille halskniv (lille kniv til kæde), der kan købes på en billig kinesisk hjemmeside. Han er ret sikker på, det er en legetøjskniv, og tænker den vil være lidt sej at eje. Han bestiller den og glæder sig til, at der kommer en pakke med posten.

Pakken ankommer fra Kina til Det Internationale Postcenter i Københavns Lufthavn. Her bliver den konfiskeret, da kniven er ulovlig, og Politiet kontaktes.

SVARMULIGHEDER

STRAF

Bøden blev fastsat til 3000 kr. (ikke Offerfond, da der var tale om en særlovsovertrædelse.) Da Troels ikke var fyldt 18 år, og ikke tjente penge, blev bøden nedsat til 1.500 kr.

Havde Troels medbragt kniven i nattelivet, ville straffen kunne være hævet fra 3000 kr. - og op til 40 dages fængsel.

KOMMUNEN

Familiesektionen indkaldte Troels og forældrene til et møde, og Familiesektionen vurderede om der er brug for støtte.

SPØRSMÅL TIL EMNET

DIN HOLDING:

KAN MAN BLIVE
STRAFFET FOR DET, -
OG I SÅ FALD
HVAD ER STRAFFEN?

BEDRAGERI

HANDLINGSFORLØB

Sara er sammen med nogle venner i REMA 1000. De skal have en rigtig hyggeaften med slik og film. Sara har ikke ret mange penge at købe slik for, men hun har hørt om en smart fidus.

En veninde har fortalt, at man kan fylde slik i posen, veje af - og så lige skovle lidt mere slik i posen - inden den lukkes. Det gør hun, og hun går til kassen for at betale. Hvad Sara ikke ved er, at der ved alle kasser er en vægt. Posen viser sig nu at indeholde slik for 41 kr. - men på prismærket står der 27 kr.

Kassemedarbejderen kontakter straks en leder, som kommer og tager Sara med ind på et kontor.

SVARMULIGHEDER

STRAF

Sara blev dømt for bedrageri efter straffelovens § 279. Hun fik en bøde på 500 kr + 500 kr. til Offerfonden. Rema 1000 meddelte hendes forældre og Sara, at hun fremover ikke var velkommen i Rema 1000 og ikke måtte komme der det næste år.

KOMMUNEN

Familiesektionen indkaldte Sara og hendes forældre til et møde, og Familiesektionen vurderede om Sarah har brug for støtte.

SPØRGSMÅL TIL EMNET

DIN HOLDING:

HVAD SKER DER
MED SARA?

HVILKEN STRAF FÅR
HUN?

SVINERI OG HÆRVÆRK

HANDLINGSFORLØB

På et grønt areal, hvor mange unge samles om sommeren, er der fest.

Ester er efterhånden ret fuld, og hun opfatter ikke ret meget af, hvad der sker omkring hende. Politiet kommer forbi pladsen på deres patruljetur.

2 betjente går nu omkring i mørket på pladsen, mens Ester sammen med nogle venner har fået den ide at kaste til måls med tomme flasker efter nogle bjælker ved toilethuset.

Ester kaster, flasken smadres, - og pludselig mærker hun en hånd på skulderen, mens en høj stemme siger: "Så stopper vi".

SVARMULIGHEDER

STRAF

Ester fik en bøde for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen. Den lød på 1500 kr. (Bødestørrelsen kan være fra 1500 kr. - 3000 kr.).

Politiet ringede til Esters forældre, og politiet kørte hende hjem. Inden de kørte hende hjem, fortalte patruljen til de øvrige unge på stedet, - at festen skulle stoppe, og at de unge skulle forlade stedet og gå hjem.

SPØRGSMÅL TIL EMNET

DIN HOLDING:

HVAD SKER DER
MED ESTER?

HVORFOR KASTER
ESTER MED FLAS-
KER?

HVAD ER JERES BUD
PÅ, HVAD I KAN LAVE
SAMMEN UDEN
ALKOHOL?